

RECEȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare

și Dezvoltare _____

_____ 2024

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2024

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL

pentru etapa 2023

privind implementarea proiectului din cadrul

Programului de Stat (2020–2023)

Proiectul Epidemiologia, factorii de risc, diagnosticul precoce, evoluția, particularitățile de tratament și metodele de profilaxie a spondiloartritelor seronegative în Republica Moldova

Cifra proiectului **20.80009.8007.12**

Prioritatea Strategică _____ Sanatate _____

Director IMSP SCR "Timofei Moșneaga"

Uncuța Andrei _____

Consiliul științific (secretar)

Russu Eugeniu _____

Conducătorul proiectului

Groppa Liliana _____

L.Ș.

Chișinău 2024

CUPRINS:

1. Scopul și obiectivele etapei 2023
2. Acțiunile planificate și realizate în 2023
3. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2023 în limba română (Anexa nr. 1)
4. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2023 în limba engleză (Anexa nr. 1)
5. Impactul științific/social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute
6. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect 2023:
 - Lista publicațiilor științifice 2023 (Anexa nr. 2)
 - Lista participărilor la conferințe
 - Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media
7. Executarea devizului de cheltuieli (Anexa nr. 3)
8. Componența echipei proiectului pentru anul 2023 (Anexa nr. 4)
9. Informații suplimentare (Anexa nr.5)

1. Scopul

Elaborarea algoritmului de diagnostic precoce, aprecierea valorii triggerilor infecțioși, impactului imunomonogenetic patologic.

2. Obiectivele

1. Stabilirea metodelor eficiente de profilaxie și tratament.
2. Alcătuirea Registrului Spondiloartritelor.
3. Elaborarea Programului Național de Combatere și Profilaxie a Spondiloartritelor.

3. Acțiunile planificate

1. În baza datelor obținute se vor depista indicii de prognostic evolutiv a SpA în populația Republicii Moldova.
2. Se vor propune metodele eficiente de profilaxie și tratament.
3. Potențialii beneficiari sunt: pacienții cu spondiloartrite, asociațiile pacienților cu handicap locomotor, medicii de familie, medicii reumatologi, medicii traumatologi-ortopezi, medicii reabilitologi, serviciul de reumatologie, serviciul de reabilitare, societățile medicale specializate din RM.

4. Acțiunile realizate

1. Îau fost depistați indicii de prognostic evolutiv a SpA în populația Republicii Moldova.
2. S-au propus metode eficiente de profilaxie și tratament.
3. Potențialii beneficiari sunt: pacienții cu spondiloartrite, asociațiile pacienților cu handicap locomotor, medicii de familie, medicii reumatologi, medicii traumatologi-ortopezi, medicii reabilitologi, serviciul de reumatologie, serviciul de reabilitare, societățile medicale specializate din RM.

5. Rezultatele obținute

Obiectivul 1. Stabilirea metodelor eficiente de profilaxie și tratament a relevat că simptomele foarte specifice ale artritei psoriazice și spondilitei sunt entezitele și ca o expresie particulară a acestora - edemațierea ușoară a mâinilor și / sau plantelor. Aceste simptome au fost detectate la pacienții cu artrită psoriazică în primele luni ale bolii și în timp frecvența lor a crescut și au o valoare deosebită pentru profilaxia acutizărilor. Aprecierea entezitelor prin metoda MASES cu includerea aponevrozei plantare în calitate de prognostic și metodă de profilaxie au fost determinate cu o aproximativ aceeași frecvență, atât în grupul artritei psoriazice, cât și în grupul spondilitei anchilozante, și anume la 22 (43,1%) și, respectiv, 23 (43,4%) pacienți, $p=0,5$. Valoarea scorului MASES a variat de la 1 la 8 puncte în grupul artritei psoriazice și de la 1 la 12 în grupul spondilitei. Valorile medii ale acestui indice au fost mai mari în grupul APs decât în grupul spondilitei anchilozante și s-au ridicat la $4,03 \pm 0,8$ și, respectiv, $2,6 \pm 0,5$ ($p=0,04$). Pentru studiarea semnificației scorului MASES, a fost efectuată o analiză corelativă, care a evidențiat relația acestui scor cu unii indicatori clinici și de laborator ai artritei psoriazice. Prevalența entezopatiei a corelat mai important

cu indicatorii clinici și de laborator în stadiul incipient al artritei psoriazice decât tardiv. Astfel, la pacienții cu spondilită, indicele MASES a fost asociat cu indicii NAD ($r=0,31$ $p=0,03$), NAT ($r=0,29$ $p=0,04$), indicii BASDAI ($r=0,34$ $p=0,02$) și BASFI ($r=0,39$ $p=0,02$), precum și scorul activității inflamatorii a bolii - DAS28 ($r=0,31$ $p=0,03$). La pacienții cu artrită psoriazică curentă pe termen lung, corelația indicelui MASES a determinată doar cu indicele BASFI ($r=0,35$ $p=0,02$). În calitate de eficacitate a tratamentului confirmăm valoarea impunătoare a tratamentului biologic prin anticorpii monoclonali anti-TNFa și tratament DMARD convențional.

Obiectivul 2. Alcătuirea Registrului Spondiloartritelor. Registrul Spondiloartritelor, funcțional din anul 2019, include aproximativ 980 de pacienți cu diverse forme de spondiloartrite seronegative: spondilită anchilozantă, artrită psoriazică, artrită reactivă, care necesită tratament și evidență la reumatolog c. Dintre aceștia, aproape 300 de pacienți noi au fost înregistrați în 2022, cu o explozie marcată în perioada post-pandemică, posibil din cauza influenței infecției SARS-CoV2 asupra sistemului imunitar și declanșarea patologiilor autoimune. Datele au fost prezentate în cadrul Ședinței Societății Medicilor Reumatologi din Republica Moldova, organizată de Disciplina de reumatologie și nefrologie a USMF "Nicolae Testemițanu" și Laboratorul de reumatologie a IMSP SCR "Timofei Moșneaga". În cadrul evenimentului, au fost prezentate date relevante extrase din Registrul spondiloartritelor seronegative și au fost discutate implementarea și dezvoltarea acestui instrument necesar pentru un management mai bun al pacienților cu boli reumatice. Pe măsura progreselor înregistrate în aplicarea rezultatelor derivate din studiile clinice, știința medicală a realizat că are nevoie și de date pe termen lung, care reflectă mai bine practica reală, date provenite de la pacienți neselectați, cu variate comorbidități, colectate prin utilizarea la scară largă a registrelor de pacienți. Registrul spondiloartritelor seronegative contribuie la un management mai bun al pacienților, la atingerea unor rezultate terapeutice optime, dar și la evaluarea costurilor asociate acestor boli. Registrul spondiloartritelor seronegative reprezintă unul dintre puținele exemple de bună practică în acest domeniu la nivel național, acesta fiind funcțional din anul 2019. Mai mult de jumătate dintre pacienți sunt activi din punct de vedere profesional, de aceea obiectivul în cazul lor este managementul adecvat, urmărind răspunsul terapeutic și păstrarea acestora activi în câmpul muncii și în societate.

Obiectivul 3. Elaborarea Programului Național de Combatere și Profilaxie a Spondiloartritelor. Combaterea spondiloartritelor seronegative a devenit pentru Republica Moldova o problemă stringentă atât medicală, cât și socială prin sporirea numărului de bolnavi cu afecțiuni osteoarticulare, modificarea structurii morbidității, tendința de afectare a persoanelor de vârstă tânără cu pierderea capacității de muncă. Conform datelor Organizației Mondiale a Sănătății, bolile osteoarticulare reprezintă una dintre cele mai principale cauze de invaliditate în țările dezvoltate, în special, europene. Afecțiunile musculo-scheletale generează circa 35% din totalul incapacităților funcționale din Republica Moldova. Factorii de risc, care determină apariția spondiloartritelor seronegative: fumatul, ponderea populației cu atribuție genetică caucaziană (creșterea ponderii antigenului HLA-B27 în regiunea de sud a Republicii Moldova), răspândirea infecțiilor uro-genitale și enterocolitice specifice au o incidență destul de înaltă în rândul populației republicii. Această situație este influențată, în primul rând, de lipsa unor programe speciale, susținute de stat, de

profilaxie primară și secundară a bolilor musculoscheletale și complicațiilor acestora. Nu sunt trasate prioritățile de activitate, bazate pe o concepție științifică argumentată, care ar determina succesul prevenirii acestor boli. Este extrem de actuală problema depistării precoce a artritelor și bolnavilor cu factori de risc, precum și problema dispensarizării acestora. Înzestrarea insuficientă a instituțiilor medicale, în special a policlinicilor, cu utilaj de diagnosticare, inaccesibilitatea pentru bolnavi a multor medicamente prin costul lor înalt influențează în mod serios atât posibilitatea depistării precoce, cât și nivelul acordării asistenței medicale bolnavilor cu boli articulare inflamatorii autoimune. Rămân extrem de reduse posibilitățile de aplicare a tratamentului biologic prin anticorpi monoclonali și antireceptori citokinici de care anual au nevoie peste 200 bolnavi. Din cauza asigurării financiare insuficiente a serviciului reumatologic s-a acumulat un număr de aproximativ 500 pacienți care necesită tratament biologic specific. Această situație impune elaborarea unui program de profilaxie și combatere a bolilor cardiovasculare care ar include următoarele compartimente: profilaxia primară, depistarea, diagnosticul și tratamentul bolilor articulare inflamatorii autoimune (profilaxia secundară), asistența de urgență, cercetările științifice și pregătirea cadrelor. Programul național de profilaxie și combatere a spondiloartritelor seronegative (în continuare - Programul național) are ca scop soluționarea unei probleme importante din domeniul ocrotirii sănătății, stabilește strategia și tactica prevenirii, depistării precoce, diagnosticului, tratamentului corect al maladiilor aparatului osteoarticular cu reducerea morbidității, invalidizării și mortalității populației, cu suportul (financiar, material și de cadre) acordat de întreaga societate, inclusiv de sistemul existent de ocrotire a sănătății. Principalele direcții sunt reprezentate în Protocoalele clinice naționale: Protocolul clinic Național *Spondilita anchilozantă la adult*; Protocolul clinic Național *Artrita reactivă la adult*.

6. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului (obligatoriu)

1. S-au evaluat particularitățile afectării aparatului articular, funcției locomotorii la bolnavi cu spondiloartrite în dependență de varianta lor nosologică (spondilita anchilozantă, artrita reactivă, artrita enteropatică, artrita infecțios-virală și artrita psoriazică).
2. S-au determinat particularitățile afectării musculo-scheletice și aprecierea expresiei afectării funcției locomotorii la bolnavi cu spondiloartrite seronegative și impactul asupra demineralizării osoase.
3. O valoare deosebită pentru evaluarea și managementul acestor pacienți reprezintă determinarea variantelor și gradului de expresie a dereglărilor morfo-funcționale prin examenul USG și RMN.

7. Colaborare la nivel național și internațional în cadrul implementării proiectului (după caz)
Implementarea rezultatelor proiectului a fost bazată pe colaborarea cu diferite societăți medicale din Republica Moldova, inclusiv:

1. Societatea Medicilor interniști din Republica Moldova "Internist"
2. Societatea Reumatologilor din Republica Moldova "Reumoprof"
3. Societatea de osteoporoză din Republica Moldova

La fel, pentru implementarea și diseminarea rezultatelor obținute a fost inițiată o colaborare strânsă cu departamentele USMF "Nicolae Testemițanu" pentru includerea datelor obținute în programul didactic și curricula practică de predare la facultățile de Medicină generală, Rezidențiat și Perfecționare medicală continuă.

8. Dificultățile în realizarea proiectului (financiare, organizatorice, legate de resursele umane etc.)

În calitate de dificultate în realizarea proiectului necesită de menționat perioada pandemiei COVID-19, care semnificativ a limitat posibilitatea acumulării lotului de pacienți necesari pentru derularea adecvată a studiului, restricționarea deplasării pacientului către investigator pentru investigații de etapă și imposibilitatea unei investigații instituționale, legate de restructurarea profilurilor secțiilor de reumatologie și a angajării personalului și cadrelor medicale din proiect în lupta cu infecția SARS-CoV2. Însă, în pofida acestor situații de criză, toate obiectivele stipulate la etapa inițială a cercetării au fost realizate cu succes.

9. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații

Articole în revistele științifice din Registrul Național al revistelor de profil, cu indicarea categoriei: categoria B

1. RUSSU, E.; GROPPA, L.; CHIȘLARI, L.; NISTOR, A.; DUTCA, L.; GONȚA, L. Clinical presentation of psoriatic arthritis and rheumatoid arthritis in early stages - similarities and differences in diagnosis. În: *Arta Medica*, 2023-04-15, Journal article. DOI: 10.5281/ZENODO.7830703
2. GROSU, M.; GROPPA, L.; RUSSU, E. Clinical expression of parasitic arthritis – joint inflammatory process. În: *Moldovan Journal of Health Sciences*, 2023-04, Journal article. DOI: 10.52645/MJHS.2023.1.05
3. GROSU, M.; GROPPA, L.; RUSSU, E. Lymphocytic immuno-inflammatory status in patients with parasitic arthritis depending on the etiological agent. În: *Arta Medica*, 2023-08-03, Journal article. DOI: 10.5281/ZENODO.8212760

Teze în culegeri științifice - în lucrările conferințelor științifice internaționale

4. RUSSU, E., GROPPA, L., CHIȘLARI, L., DUTCA, L., HOMIȚCHI, M. Expresiile clinice precoce ale artritei psoriazice. În: *Romanian Journal of Rheumatology - Congresul Național de Reumatologie 2023, Volum de rezumate - PS.2.*
5. CHIȘLARI, L., GROPPA, L., RUSSU, E. Importanța infecției cu *Ureaplasma urealyticum* la pacienții cu spondilită anchilozantă. În: *Romanian Journal of Rheumatology - Congresul Național de Reumatologie 2023, Volum de rezumate - PS.3.*

6. TIMOFTE, G., GROPPA, L., CHIȘLARI, L., POPA, S., USATÎI, R. Bursita subacromio-subdeltoidiană în polimialgia reumatică. În: Romanian Journal of Rheumatology - Congresul Național de Reumatologie 2023, Volum de rezumate - PS.9.
7. HOMIȚCHI, M., RUSSU, E., GROPPA, L. Markerii precoce ai artritei psoriazice la ultrasonografie musculoscheletală. În: Romanian Journal of Rheumatology - Congresul Național de Reumatologie 2023, Volum de rezumate - PS.31.
8. DUTCA, L., GROPPA, L., STOG, V., HOMIȚCHI, M., RUSSU, E., CHIABURU, L., MUNTEANU-COVILA, D. Valoarea comorbidităților în artrita psoriazică. În: Romanian Journal of Rheumatology - Congresul Național de Reumatologie 2023, Volum de rezumate - PS.39.
9. GROPPA, L., GONȚA, L. Afectarea cardiacă în artrita reactivă. În: Romanian Journal of Rheumatology - Congresul Național de Reumatologie 2023, Volum de rezumate - PS.41

10. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de prezentări la foruri științifice.

(comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor)

- RUSSU, E., **GROPPA, L.** Congresul Internațional Pregătim viitorul promovând excelența, ediția a XXXIII-a, Iași, România, 2-5 martie 2023. Osteonecroza – provocări și realizări. Raport.
- **CHIȘLARI, L., GROPPA, L.,** RUSSU, E., NISTOR, A. Congresul Internațional Pregătim viitorul promovând excelența, ediția a XXXIII-a, Iași, România, 2-5 martie 2023. Repere importante în diagnosticul precoce a spondiloartritelor axiale asociate bolilor inflamatorii intestinale. Raport.
- GROSU, M., **GROPPA, L.,** RUSU, E. Congresul Internațional Pregătim viitorul promovând excelența, ediția a XXXIII-a, Iași, România, 2-5 martie 2023. Manifestările clinice ale artritei parazitare în dependență de germenul de infestare. Raport.
- **POSTOVAN, D., GROPPA, L.,** RUSSU E. Congresul Internațional Pregătim viitorul promovând excelența, ediția a XXXIII-a, Iași, România, 2-5 martie 2023. Microbiomul intestinal la pacienții cu artrită psoriazică. Raport.
- DUTCA, L., **GROPPA, L.,** RUSSU E. Congresul Internațional Pregătim viitorul promovând excelența, ediția a XXXIII-a, Iași, România, 2-5 martie 2023. Calitatea vieții și patologia comorbidă la pacienții cu artrită psoriazică. Raport.
- RUSSU, E., **GROPPA, L., CHIȘLARI, L.,** DUTCA, L., HOMIȚCHI, M. Congresul Societății Române de Reumatologie, cu participare internațională, Cluj-Napoca, România, 5-7 octombrie, 2023. Expresiile clinice precoce ale artritei psoriazice. Poster.
- **CHIȘLARI, L., GROPPA, L.,** RUSSU, E. Congresul Societății Române de Reumatologie, cu participare internațională, Cluj-Napoca, România, 5-7 octombrie, 2023. Importanța infecției cu Ureaplasma urealyticum la pacienții cu spondilită anchilozantă. Poster.
- TIMOFTE, G., **GROPPA, L., CHIȘLARI, L.,** POPA, S., USATÎI, R. Congresul Societății Române de Reumatologie, cu participare internațională, Cluj-Napoca, România, 5-7 octombrie, 2023. Bursita subacromio-subdeltoidiană în polimialgia reumatică. Poster.

- HOMIȚCHI, M., RUSSU, E., **GROPPA, L.** Congresul Societății Române de Reumatologie, cu participare internațională, Cluj-Napoca, România, 5-7 octombrie, 2023. Markerii precoce ai artritei psoriazice la ultrasonografie musculoscheletală. Poster.
- DUTCA, L., **GROPPA, L.**, STOG, V., HOMIȚCHI, M., RUSSU, E., CHIABURU, L., MUNTEANU-COVILA, D. Congresul Societății Române de Reumatologie, cu participare internațională, Cluj-Napoca, România, 5-7 octombrie, 2023. Valoarea comorbidităților în artrita psoriazică. Poster.
- **GROPPA, L.**, GONȚA, L. Congresul Societății Române de Reumatologie, cu participare internațională, Cluj-Napoca, România, 5-7 octombrie, 2023. Afectarea cardiacă în artrita reactivă. Poster.

11. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media (opțional)

12. Teze de doctorat / postdoctorat susținute și confirmate în anul 2023 de membrii echipei proiectului (opțional)

13. Concluzii

Spondiloartritele seronegative ocupă un loc majoritar printre patologia musculo-scheletică a populației din Republica Moldova, fiind semnificativ întreținută de factorii genetici (ponderea înaltă a antigenului HLA-B27) și a factorilor infecțioși, fiind bazate pe diverse particularități indefinite a microbiomului și, posibil, microbiotei intestinale la acești pacienți. Este necesar de a duce o evidență activă a acestor pacienți pentru reducerea invalidității precoce a pacienților apti de muncă. Aprecierea impactului factorilor demografici și a factorilor sociali reprezintă o abordare globală și esențială, mai cu seamă estimat din perspectiva pacientului, care a demonstrat implicarea stării clinice în statutul social și funcțional al bolnavului în funcție de domeniile ce reflectă durerea, capacitatea și productivitatea de muncă, precum și starea psihologică. În urma cercetării s-a detectat o interrelație certă dintre factorii demografici și expresia manifestărilor clinice, cu activitatea bolii, numărul de criterii de diagnostic și cu termenul de inițiere a spondiloartritelor seronegative în evoluția maladiei. Creșterea eficacității intervențiilor de complianță poate avea un impact mult mai mare asupra sănătății pacientului decât orice îmbunătățire a tratamentelor medicale specifice, de aceea este de valoare esențială abordarea personalizată și multidimensională a fiecărui caz de spondiloartrită seronegativă.

Conducătorul de proiect GROPPA Liliana / _____

Data: _____

LȘ

Anexa nr. 1

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2023

Epidemiologia, factorii de risc, diagnosticul precoce, evoluția, particularitățile de tratament și metodele de profilaxie a spondiloartritelor seronegative în Republica Moldova

Cifrul proiectului 20.80009.8007.12

Scopul: Elaborarea algoritmului de diagnostic precoce, aprecierea valorii triggerilor infecțioși, impactului imunogenetic patologic. **Obiectivele:** stabilirea metodelor eficiente de profilaxie și tratament; alcătuirea Registrului Spondiloartritelor; elaborarea Programului Național de Combatere și Profilaxie a Spondiloartritelor. **Rezultatele obținute:** stabilirea metodelor eficiente de profilaxie și tratament a relevat că simptomele foarte specifice ale artritei psoriazice și spondilitei sunt entezitele și ca o expresie particulară a acestora - edematierea ușoară a mâinilor și / sau plantelor. Aceste simptome au fost detectate la pacienții cu artrită psoriazică în primele luni ale bolii și în timp frecvența lor a crescut și au o valoare deosebită pentru profilaxia acutizărilor. Alcătuirea Registrului Spondiloartritelor. Registrul Spondiloartritelor, funcțional din anul 2019, include aproximativ 980 de pacienți cu diverse forme de spondiloartrite seronegative: spondilită anchilozantă, artrită psoriazică, artrită reactivă, care necesită tratament și evidență la reumatolog c. Datele au fost prezentate în cadrul Ședinței Societății Medicilor Reumatologi din Republica Moldova, organizată de Disciplina de reumatologie și nefrologie a USMF "Nicolae Testemițanu" și Laboratorul de reumatologie a IMSP SCR "Timofei Moșneaga". În cadrul evenimentului, au fost prezentate date relevante extrase din Registrul spondiloartritelor seronegative și au fost discutate implementarea și dezvoltarea acestui instrument necesar pentru un management mai bun al pacienților cu boli reumatice. Elaborarea Programului Național de Combatere și Profilaxie a Spondiloartritelor. Combaterea spondiloartritelor seronegative a devenit pentru Republica Moldova o problemă stringentă atât medicală, cât și socială prin sporirea numărului de bolnavi cu afecțiuni osteoarticulare, modificarea structurii morbidității, tendința de afectare a persoanelor de vârstă tânără cu pierderea capacității de muncă. **Concluzii:** spondiloartritele seronegative ocupă un loc majoritar printre patologia musculo-scheletică a populației din Republica Moldova, fiind semnificativ întreținută de factorii genetici (ponderea înaltă a antigenului HLA-B27) și a factorilor infecțioși, fiind bazate pe diverse particularități indefinite a microbiomului și, posibil, microbiotei intestinale la acești pacienți. Este necesar de a duce o evidență activă a acestor pacienți pentru reducerea invalidității precoce a pacienților apti de muncă. **Recomandări:** instruirea pacientului cu spondiloartrită seronegativă cu privire la faptul că aceasta este o boală potențial severă, cu lezare structurală importantă și pierderea funcționalității, dar care poate fi ghidată prin prisma variabilelor potențiale și asocierea lor ca și: severitatea se asociază cu durata bolii, afectarea extraarticulară, tratamentul și numărul de remisive.

Conducătorul de proiect GROPPA Liliana / _____

Data: _____

LȘ

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2023

Epidemiology, risk factors, early diagnosis, evolution, peculiarities of treatment and methods of prophylaxis of seronegative spondyloarthritis in the Republic of Moldova

Project cipher 20.80009.8007.12

Purpose: Elaboration of the algorithm for early diagnosis, assessment of the value of infectious triggers, pathological immunogenetic impact. **Objectives:** establishing effective methods of prophylaxis and treatment; compiling the Register of Spondyloarthritis; elaboration of the National Program for Combating and Prophylaxis of Spondyloarthritis. **The results obtained:** the establishment of effective methods of prophylaxis and treatment revealed that the very specific symptoms of psoriatic arthritis and spondylitis are enthesitis, and as a particular expression of them - mild edema of hands and / or plants. These symptoms were detected in patients with psoriatic arthritis in the first months of the disease and over time their frequency increased and are of particular value for prophylaxis of exacerbations. Composition of the register of spondyloarthritis. The Spondyloarthritis Registry, functional since 2019, includes approximately 980 patients with various forms of seronegative spondyloarthritis: ankylosing spondylitis, psoriatic arthritis, reactive arthritis, requiring treatment and evidence at rheumatologist c. The data were presented at the meeting of the Society of Rheumatologists of the Republic of Moldova, organized by the Discipline of Rheumatology and Nephrology of State University of Medicine and Pharmacy "Nicolae Testemitanu" and the Laboratory of Rheumatology of SCR "Timofei" Mosneaga". During the event, relevant data extracted from the Registry of seronegative spondyloarthritis were presented and the implementation and development of this tool necessary for a better management of patients with rheumatic diseases were discussed. Elaboration of the National Program for Combating and Prophylaxis of Spondyloarthritis. Combating seronegative spondyloarthritis has become for the Republic of Moldova a pressing medical and social problem by increasing the number of patients with osteoarticular diseases, changing the structure of morbidity, the tendency to affect young people with loss of work capacity. **Conclusions:** seronegative spondyloarthritis occupies a majority place among the musculoskeletal pathology of the population of the Republic of Moldova, being significantly maintained by genetic factors (high share of HLA-B27 antigen) and infectious factors, being based on various indefinite peculiarities of the microbiome and, possibly, intestinal microbiota in these patients. It is necessary to keep an active record of these patients in order to reduce the early disability of able-bodied patients. **Recommendations:** instruct the patient with seronegative spondyloarthritis that it is a potentially severe disease with significant structural damage and loss of functionality, but which can be guided by potential variables and their association as: severity is associated with disease duration, extraarticular involvement, treatment and number of remittances.

Conducătorul de proiect GROPPA Liliana / _____

Data: _____

LȘ

Anexa nr. 2

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate în anul 2023 în cadrul proiectului din Programul de Stat**

Epidemiologia, factorii de risc, diagnosticul precoce, evoluția, particularitățile de tratament și metodele de profilaxie a spondiloartritelor seronegative în Republica Moldova
20.80009.8007.12

Articole în revistele științifice din Registrul Național al revistelor de profil, cu indicarea categoriei: categoria B

- 1) RUSSU, E.; GROPPA, L.; CHIȘLARI, L.; NISTOR, A.; DUTCA, L.; GONȚA, L. Clinical presentation of psoriatic arthritis and rheumatoid arthritis in early stages - similarities and differences in diagnosis. În: Arta Medica, 2023-04-15, Journal article. DOI: 10.5281/ZENODO.7830703
- 2) GROSU, M.; GROPPA, L.; RUSSU, E. Clinical expression of parasitic arthritis – joint inflammatory process. În: Moldovan Journal of Health Sciences, 2023-04, Journal article. DOI: 10.52645/MJHS.2023.1.05
- 3) GROSU, M.; GROPPA, L.; RUSSU, E. Lymphocytic immuno-inflammatory status in patients with parasitic arthritis depending on the etiological agent. În: Arta Medica, 2023-08-03, Journal article. DOI: 10.5281/ZENODO.8212760

Teze în culegeri științifice - în lucrările conferințelor științifice internaționale

- 4) RUSSU, E., GROPPA, L., CHIȘLARI, L., DUTCA, L., HOMIȚCHI, M. Expresiile clinice precoce ale artritei psoriazice. În: Romanian Journal of Rheumatology - Congresul Național de Reumatologie 2023, Volum de rezumate - PS.2.
- 5) CHIȘLARI, L., GROPPA, L., RUSSU, E. Importanța infecției cu Ureaplasma urealyticum la pacienții cu spondilită anchilozantă. În: Romanian Journal of Rheumatology - Congresul Național de Reumatologie 2023, Volum de rezumate - PS.3.
- 6) TIMOFTE, G., GROPPA, L., CHIȘLARI, L., POPA, S., USATÎI, R. Bursita subacromio-subdeltoidiană în polimialgia reumatică. În: Romanian Journal of Rheumatology - Congresul Național de Reumatologie 2023, Volum de rezumate - PS.9.
- 7) HOMIȚCHI, M., RUSSU, E., GROPPA, L. Markerii precoce ai artritei psoriazice la ultrasonografie musculoscheletală. În: Romanian Journal of Rheumatology - Congresul Național de Reumatologie 2023, Volum de rezumate - PS.31.
- 8) DUTCA, L., GROPPA, L., STOG, V., HOMIȚCHI, M., RUSSU, E., CHIABURU, L., MUNTEANU-COVILA, D. Valoarea comorbidităților în artrita psoriazică. În: Romanian Journal of Rheumatology - Congresul Național de Reumatologie 2023, Volum de rezumate - PS.39.
- 9) GROPPA, L., GONȚA, L. Afectarea cardiacă în artrita reactivă. În: Romanian Journal of Rheumatology - Congresul Național de Reumatologie 2023, Volum de rezumate - PS.41

**Executarea devizului de cheltuieli,
conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare pentru anul 2023**

Epidemiologia, factorii de risc, diagnosticul precoce, evoluția, particularitățile de tratament și metodele de profilaxie a spondiloartritelor seronegative în Republica Moldova

20.80009.8007.12

Denumirea	Cheltuieli, mii lei			
	Cod	Anul de gestiune		
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Remunerarea muncii angajaților conform statelor	211180	169.2		169.2
Contribuții de asigurări de stat obligatorii	212100	40.6		40.6
Deplasări în interes de serviciu peste hotare	222720	6.9	-1.1	5.8
Servicii de cercetări științifice	222930			
Servicii neatribuite altor aliniate	222990			
Alte prestații sociale ale angajatorilor	273900		5.0	5.0
Cheltuieli curente neatribuite la alte categorii	281900			
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizite de birou	316110			
Procurarea activelor nemateriale	317110			
Procurarea pieselor de schimb	332110			
Procurarea medicamentelor și materialelor sanitare	334110			
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	336110		1.1	1.1
Total		216.7	5.0	221.7

Director IMSP SCR

”Timofei Moșneaga”

Uncuța Andrei / _____

Contabil șef

Jardan Maria / _____

Conducătorul de proiect

Groppa Liliana / _____

Data: _____

LȘ

Componența echipei conform contractului de finanțare 2023

Epidemiologia, factorii de risc, diagnosticul precoce, evoluția, particularitățile de tratament și metodele de profilaxie a spondiloartritelor seronegative în Republica Moldova
20.80009.8007.12

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului) pentru 2023						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1	Groppa Liliana	1956	Dr. hab. în științe medicale	0,5	2020	31.12.2023
2	Sasu Dorian	1989		0,25	2020	31.12.2023
3	Postovan Dina	1994		0,25	2021	31.12.2023
4	Tîgulea Ana	1983		0,5	2021	31.12.2023
5	Chișlari Lia	1979	Dr. în științe medicale	0,25	2023	31.12.2023
6	Nistor Alesea	1979		0,25	2023	31.12.2023
7	Bordeianu Cristian	1998		0,25	2023	31.12.2023

Pondereea tinerilor (%) din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2023					
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării
1.					
2.					

Pondereea tinerilor (%) din numărul total al executorilor

Director IMSP SCR

”Timofei Moșneaga” Uncuța Andrei / _____

Contabil șef Jardan Maria / _____

Conducătorul de proiect Groppa Liliana / _____

Data: _____

LȘ

INFORMAȚIE SUPLIMENTARĂ

1. **Nu vor fi examinate** rapoartele incomplete, fără toate semnăturile și parafa instituției și care nu corespund cerințelor de tehnoredactare (pct. 6).
2. Rapoartele anuale privind implementarea proiectelor ce implică activități de cercetare **pe animale** vor fi însoțite de avizul Comitetului de etică național/instituțional în corespundere cu HG nr.318/2019 *privind aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Comitetului național de etică pentru protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice* (https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115171&lang=ro).
3. Rapoartele anuale privind implementarea proiectelor ce implică activități de cercetare **cu implicarea subiecților umani** vor fi însoțite de avizul Comitetului instituțional de etică a cercetării, în corespundere cu prevederile *Convenției europene pentru protecția drepturilor omului și a demnității ființei umane față de aplicațiile biologiei și medicinei*, adoptată la Oviedo la 04.04.1997, semnată de către RM la 06.05.1997, **ratificată prin Legea nr. 1256-XV din 19.07.2002, în vigoare pentru RM din 01.03.2003**) și a protocoalelor adiționale.
4. **Nu pot fi prezentate informații identice în Rapoartele anuale ale mai multor proiecte.**
5. Se acceptă publicațiile în care expres sunt stipulate datele de identificare ale proiectului (denumire și/sau cifrul).
6. **Cerințe de tehnoredactare a Raportului:**
 - a) Se va exclude textul în culoare roșie din raport, întrucât reprezintă precizări referitor la informația solicitată (de ex. *denumirea și cifrul, perioada de implementare a proiectului, anul/anii; nume, prenume; etc.*).
 - b) Câmpurile cu mențiunea „*opțional*” se completează dacă sunt rezultate ce se încadrează în activitățile respective. În absența rezultatelor, câmpurile rămân **necompletate (nu se exclud rubricile respective)**.
 - c) Raportul se completează cu caractere TNR – 12 pt, în tabelele referitor la buget și personal – 11 pt; interval 1,15 linii; margini: stânga – 3 cm, dreapta – 1,5 cm, sus/jos – 2 cm.
 - d) **Copertarea se va face după modelul european – spirală.**